

Македонски информативен центар за животна
средина

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА СЕКТОРОТ ЗА
2022 ГОДИНА

Скопје, декември 2022

СЕКТОР – МАКЕДОНСКИ ИНФОРМАТИВЕН ЦЕНТАР ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Македонскиот информативен центар за животна средина – МИЦЖС е сектор во рамките на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Информациите за животната средина се почетна точка за секоја активност во сферата на животната средина (на пр. информации за степенот на загадувањето, за изворите на финансии насочени кон заштита на животната средина или за активностите на организациите кои се активни на полето на заштита на животната средина). За таа цел за да добро се управува со процесот на прибирање, обработка, доставување и распространување на информациите за животната средина, МЖСПП го основа Македонскиот информативен центар за животна средина-МИЦЖС во април 1998 г.

Согласно законската регулатива центарот ги собира сите информации за состојбата со животната средина, од самомониторингот на разни институции и други извори како и од сопствениот мониторинг, и ги прави достапни на јавноста преку својот електронски информативен систем (преку WEB страната на МЖСПП), како и преку соодветни информативни материјали: брошури, извештаи и слично. МИЦЖС на тој начин обезбедува централна архива на податоци за сите медиуми во животната средина, а кои можат да ги користат сите заинтересирани кои работат на проблематиката за заштита на животната средина во Република Северна Македонија.

Основна функција на МИЦЖС е да обезбедува релевантни и правилно обработени (систематизирани и стандардизирани), сеопфатни, прецизни, транспарентни и јавно достапни информации за состојбата, квалитетот и трендовите во сите сегменти на животната средина (вода, воздух, бучава, почва, отпад).

Како други позначајни функции на МИЦЖС можат да се напоменат:

- Употреба и канализирање на податоци од други информативни центри и статистички системи: географски, топографски, популациски, економски и др.
- Собирање податоци од разновидна природа, како поддршка за главната активност
- Собирање, систематизација, анализа, обработка и презентација на специфични информации за состојбата, квалитетот и трендовите во животната средина (видови, параметри за следење, извори, доставувачи, формати, методологии за проценка на квалитетот, опрема, хардвер, софтвер, бази на податоци, системска структура, безбедност и др.).

МИЦЖС е исто така одговорен за спроведувањето на ИТ стратегијата, обезбедувањето техничка поддршка и одржување на системот.

Покрај тоа МИЦЖС е активно вклучен и во соработката со останатите ресорни органи на државната управа и другите партнери кои како една од своите цели ја имаат и заштитата на животната средина.

МИЦЖС зема активно учество во работните групи од проектните активности кои се спроведуваат во Министерството, и во работните групи за реализација на Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија.

Работата на Македонскиот информативен центар за животна средина се реализира преку четири одделенија:

1. Одделението за мониторинг на квалитет на амбиентен воздух

управува со Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух (ДАМСКАВ).

ДАМСКАВ се состои од 21 автоматски фиксни и една мобилна мониторинг станица за квалитет на амбиентен воздух. Фиксните мониторинг станици се поставени во следните градови: пет во Скопје (Карпош, Центар, Ректорат, Лисиче и Гази Баба), две во Битола, по една во Кичево, Велес, Куманово, Кочани, Тетово, Кавадарци, с. Лазарополе, Струмица, Гостивар, Гевгелија, Прилеп, Берово и Охрид. Во рамките на ДАМСКАВ функционираат и семплери за следење на суспендирани честички со големина до 2.5 и 10 микрометри и калибрациона лабораторија.

Основните задачи на одделението се секојдневно следење на податоците добиени од Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух и нивна валидација и верификација; редовно одржување и сервисирање на станиците и семплерите, промена на филтри, промена на делови, мануелна калибрација на инструментите во станиците и друго.

Во одделението се врши калибрација на анализаторите од мониторинг станиците со цел добивање на веродостојни податоци за квалитет на воздух и калибрација на референтните анализатори од калибрационата лабораторија со помош на статичен инјекционен систем за калибрација.

Во рамките на одделението се врши мерење и подготовка на пробите од семплерите и подготовка на пробите за хемиска анализа со цел одредување на составот на суспендираните честички и обработка и анализа на добиените податоци. Одделението ги изготвува информациите за состојбата со мониторингот и квалитетот на воздухот. Исто така, подготвува дневен и месечен извештај за квалитетот на воздухот во државата, согласно податоците добиени од ДАМСКАВ. Одделението доставува известување во случај кога ќе забележи надминување на граничните вредности и праговите за алармирање на поедини загадувачки супстанции.

Подетални информации во врска со ДАМСКАВ како и состојбата со квалитетот на воздухот во реално време може да најдете на следниов линк: <http://air.moepp.gov.mk/>

2. Одделението за аналитика и управување

Врши работи и задачи во врска со собирање, обработка, анализа, прикажување и известување на податоците и информациите од медиумите и областите на животната средина. Изготвува годишни, четири годишни и тематски извештаи за состојбата и трендовите во животната средина и изготвува тематски карти со геоориентирани податоци. Одделението ги координира активностите за соработка на Министерството со Европската агенција за животна средина (ЕЕА) и доставување на податоци и информации до другите меѓународни организации, мрежи и конвенции согласно обврските кои произлегуваат од законската легислатива и меѓународните договори. Исто така, одделението го изготвува, применува и проширува националниот сет на индикатори, и ги координира активностите за формирање на работни групи за сите поглавја. Одделението доставува и обработува податоци и информации за статистичка база и статистички годишник и за потребите на други органи и организации во земјата.

3. Одделението за катастри и моделирање

врши работи и задачи во врска со подготовка и одржување на катастрите за медиумите на животната средина како дел од централната база на податоци. За таа цел, во одделението, се вршат и координираат активностите околу формирање на прашалници за поедини области, нивно дистрибуирање и собирање до загадувачите, обработување на податоците и нивно редовно внесување одделно во поедини катастри во централната база на податоци, како и соработка со сите релевантни институции коишто имаат податоци од областа на животната средина. Моделирање е воспоставено само во областа на воздухот, поточно воспоставени се два локални дисперزيونи модели за стационарни и мобилни извори на загадување и преземање на податоци од регионален прогностички модел од дедициран сервер на Финскиот метеоролошки институт кој ги споделува податоците со нашето Министерство.

Исто така воспоставен е COPERT модел за пресметување на емисии од мобилни извори на загадување – TIER 3.

Во одделението развиени се и капацитети за користење на рецепторни модели за одредување на извори на загадување во фракции на РМ честички.

4. Одделението за информатичка технологија

врши работи и задачи во врска со обезбедување ИТ сервиси за сите вработени во МЖСПП, одржување на информатичката инфраструктура на МЖСПП и развивање на Националниот информациски систем за животна средина, како и e-mail сервис за МЖСПП, обезбедување LAN и WAN сервиси за МЖСПП, администрирање на информационите системи за квалитет на воздух и за води, администрирање на web апликативните решенија во Министерството, обезбедување конекција помеѓу различните локации на МЖСПП, обезбедување и одржување пристап до Интернет, обезбедување firewall заштита на мрежата, централизирана заштита од компјутерски вируси, инсталирање и конфигурирање на новонабавена опрема, едитирање и ажурирање на содржините на web порталот на МЖСПП, редовен мониторинг на официјалната e-mail адреса на МЖСПП, техничка подготовка (desktop publishing) на брошури и извештаи од обработени податоци од животната средина.

ПРОЕКТИ

I. Проект за Развој на мониторинг на животната средина и информативен систем за животна средина IPA2 EuropeAid/139107/IN/SER/MK

Национален информативен систем за животна средина (НИСЖС) претставува електронски систем за колекција и менаџмент на податоци за животната средина кој треба да обезбеди оптимизиран проток на податоците помеѓу релевантните институции и интегрирање на сите расположиви сетови на податоци во една функционална целина.

Главната цел на проектот е да се подобри начинот на прибирање на податоците за животната средина, мониторингот, управувањето со податоците и известувањето, како и зајакнување на капацитетите за мониторинг, собирање на податоци, управување со податоци и известување преку воспоставување на национален информативен систем за животна средина и мониторинг на животната средина.

Активно учество во реализација на активностите организирани во рамките на проектот согласно планот за работа подготвен од проектниот тим.

Период на имплементација: 2019-2022 година.

Согласно динамиката на извршување на проектните активности, во 2022 исполнети се следните резултати согласно договорот за спроведување на проектот:

- Технички и финансиски извештаи за мониторинг во животната средина
- со технички спецификации и пазарни анализи на потребна опрема
- Извештај за проценка на административните капацитети за НИСЖС
- Подготвен модул од НИСЖС за корисничко управување, известување, а започната е подготовката и на посебните модули за емисии и квалитет на воздух
- Подготвена предлог Стратегија за мониторинг во животната средина
- Подготвена предлог Уредба за содржината, формата, начинот на управување и одржување на НИСЖС
- Организирана работилница со членовите на работната група за сите сектори во животната средина со цел дискусија за мисијата, визијата и целта на предлог Стратегијата за мониторинг во животната средина
- Организирана Студиска посета во Талин Естонија (27.11.2022-03.12.2022).

II. IPA CBC проект „Развој и имплементација на здравствен индекс за загадување на воздухот“, IPA2 – Прекугранична соработка помеѓу Република Северна Македонија и Грција за период 2014-2020 година

Целта на проектот е да се намали загадувањето на воздухот во прекуграничната област и со тоа да се подобри квалитетот на животната средина. Проектот ги содржи следните активности:

- Проценка на влијанието на квалитетот на воздухот во прекуграничниот регион на Северна Македонија и Грција
- Воспоставување на механизам за мониторинг на квалитет на амбиентен воздух во пограничниот регион на Северна Македонија и Грција
- Проценка на влијанието врз здравјето на луѓето и развој на здравствен индекс
- Прекугранична соработка помеѓу Северна Македонија и Грција.

Времетраење на проектот од 08.2018 година до 07.2022 година.

Во текот на 2022 година се реализираа следните активности во рамките на проектот

- Изработка на Студија за утврдување на изворите за загадување во Битола
- Активно учество на дводневната обука во организација на Центар за климатски промени, партнер во проектот на тема „Влијанието на аерозагадувањето врз здравјето на луѓето“, 30 и 31 март 2022 година. Целта на обуката беше да се презентираат новите измени на Законот за квалитет на амбиентен воздух, соотојбата со квалитетот на воздухот во Битола и регионот, загадувачките материји и нивното влијание врз здравјето на луѓето, ранливи групи, здравствени препораки, но и резултатите од досегашните истражувања за процена на влијанието на аерозагадувањето врз здравјето на луѓето во Битола и Македонија
- Завршна конференција за претставување на резултатите од проектот и неговото влијание во прекуграничната област, односно беа претставни планот за квалитетот на воздухот за Општина Битола, резултатите од студијата за пропорционирање на загадувачите на воздухот во градот Битола, инвентарот на емисии на загадувачките супстанции во воздухот за Југоисточниот плански регион и здравствениот индекс.

III. EU4Green „Поддршка во имплементација на Зелената агенда за Западен Балкан“

Проектот е регионален и ќе се имплементира во период 2022-2025 година, од страна на Агенцијата за животна средина Австрија. Во проектот се вклучени следните земји: Северна Македонија, Босна и Херцеговина, Србија, Црна Гора, Албанија и Косово.

Целта на проектот е да ги поддржи земјите од Западен Балкан во имплементацијата на Зелената агенда, во позеленувањето на нивните економии во

консултација со сите релевантни партнери и во зајакнувањето на мониторингот и известувањето. Акцентот е ставен на:

- Декарбонизација: клима, енергија, мобилност
- Намалување на загадувањето: воздух, вода и почва
- Биодиверзитет: заштита и реставрација на екосистемите
- Циркуларна економија
- Одржливо земјоделство и производство на храна.

Во делот за воздух планирани се следните активности:

- Организација на работилници и изработка на упатства за изработка на планови за квалитет на воздух со особен акцент на намалување на емисиите од домашното затоплување и горењето на земјоделскиот отпад
- Развој на план за воспоставување систем за следење на влијанијата врз екосистемот согласно NEC директивата
- Развој на план и препораки за воспоставување на Национална референтна лабораторија за квалитет на воздух
- Дефинирање на обврските за редукција на емисиите во воздухот согласно NEC директивата и Гетеборшкиот протокол.

Во текот на 2022 година се реализирани следните активности:

- Учество на почетен состанок одржан на 17 јуни 2022 година
- Учество на технички консултативни состаноци (25 јули 2022 и 23 септември 2022)
- Разгледување и доставување на забелешки за драфт почетни извештаи.

IV. Регионален проект за јакнење на капацитетите на земјите од Западен Балкан за ефикасно исполнување на барањата од страна на Европската агенција за животна средина, 2021-2022

- Учество на националните тематски експерти на обуки и работилници од областите на Воздух, Води, Известување за состојбата на животната средина
- Емисии во воздухот, Отпад и материјали во циркуларна економија, Информативен систем и комуникации, Биодиверзитет и други тематски активности.

а. Регионален проект „ЕЕА IPA проект за отпад“

Проектот се спроведува во соработка со Европската Агенција за животна средина и се спроведува во периодот 2022 година.

Реализирани активности:

- Одржан вебинар со претставници од земјите од западен Балкан

- Изготвен извештај за управување со комунален отпад и отпад од пакување од земјите од Западен Балкан, вклучително и за Република Северна Македонија, како и нацрт верзија за спречување на создавање на отпадот.
- b. Регионален проект „Перспективи и проценки за квалитетот на животната средина во националните извештаи за состојба на животната средина на земјите од Западен Балкан – Проценки за влијанијата на Глобалните Мегатрендови“ - активности за јакнење на капацитетите со поддршка од ЕЕА IPA програмата и консултантите од Европскиот тематски центар за Води.**

Целта на проектот е да се:

- Зајакнат капацитетите на земјите од Западен Балкан за користење на методологии за изработка на проценки и предвидувања за состојбата и квалитетот на животната средина. Овие методологии изработени од ЕЕА овозможуваат користење на алатки за моделирање или изработка на сценарија со кои се овозможува еден вид на предвидување на можниот развој на дејствија или трендови од одредени области, а со цел тој тип на информации или сценарија да служат како основа за носителите на одлуки (или креаторите на политики) да направат промени, усвојат нови закони или превземат соодветни дејствија на национално ниво – за соодветно да се одговори на предизвиците кои се очекуваат во одредени области на животната средина
- Во рамки на овие активности, МИЦЖС изработи методологија за ажурирање и изработка на дел од содржината на националниот “SOER” извештај, во кој се анализираат таканаречените “GMT” импликации, односно, влијанија на глобални мегатрендови во однос на водните ресурси на државата. На овој начин процесите за известување за состојбата на животната средина, покрај анализи за изминати тендови, добиваат и своја перспектива или предвидувања за можен развој. Ова подразбира дека самото известување на состојбата на животната средина се изработува како – интегрирана проценка за квалитетот на животната средина.
- c. Во рамки на претходниот пилот проект, направено е и продолжување на истиот со дополнителни активности за таканаречено “Влијание на глобалните мегатрендови на состојбата на животната средина во Северна Македонија”**
- Цел на ова продолжување беше да се поканат што повеќе засегнати страни од релевантни национални институции (пр. Управа за хидро-метеоролошки работи, Хидро-биолошки завод Охрид, НВО организации и експерти од МЖСПП, Сектор Води) и да бидат запознаени со методологијата за изработка на поглавјето во националниот SOER извештај

- Во рамки на овие активности, одржани се онлајн работилници за презентирање на изготвеното “foresight” поглавје, дискусии и обезбедување на придонес од страна на учесниците во однос на влијанијата на глобалните мегатрендови (GMTs), како и постигнувањето на националните цели за одржлив развој (SDG’s). Како дел од ова продолжување на проектот, се направи и надополнување на поглавјето со резултатите од овие работилници
- Исто така, како дел од проектот, тематските експерти за води од МИЦЖС учествуваа на повеќе вебинари за изработка на Индикаторот за нутриенти во водите и користење на водните ресурси. На овие онлајн работилници, беа одржани обуки за изработка на индикаторот согласно новата методологија на ЕЕА.

V. Регионален проект RER7012: Одредување на долгорочни временски трендови на маркери на извори на загадување на воздухот со користење на нуклеарни технологии, Меѓународна агенција за атомска енергија

- Обработка на податоци од мерната кампања на PM2.5 реализирана во период од 1 јуни 2020 година до јули 2021 година, со земање на примероци секој трет ден на едно мерно место во Скопје, во Карпош. Обработка и на податоците од тешките метали добиени со анализата на филтрите со XRF инструмент во Институт за медицински истражувања во Загреб, Хрватска. Апликација на рецепторно моделирање (PMF модел) со цел утврдување на уделот на различните извори на загадување на воздухот
- Учество на финален состанок на проектот во Виена, Австрија во период 21-25 ноември 2022 година.

VI. Национален проект „Идентификација на изворите на загадување на воздухот со користење на нуклеарни технологии“, Меѓународна агенција за атомска енергија (IAEA)

Проектот се спроведува во склоп на Програмата за техничка соработка што ја спроведува IAEA со Владата на Република Северна Македонија.

Проектот започна во март 2020 година и со дополнителното продолжување ќе трае до крајот на 2022 година. Според работниот план на проектот, во текот на 2022 година се реализираа следните активности:

- Научна посета и обука на двајца вработени во МИЦЖС во Дебрецен, Унгарија за земање на примероци на цврсти честички во воздух и имплементација на процедури за контрола на квалитет
- Научна посета и обука на еден вработен во Загреб, Хрватска за користење на комплементарни аналитички техники за црн јаглен, анјони и катјони

- Едномесечна обука на еден вработен за користење на нуклеарни аналитички техники
- Експертска мисија во Централната лабораторија за животна средина за калибрација на инструментот XRF спектрометар.

Во претходниот период, во склоп на проектот беа набавени инструменти (4 нисковолуменски семплери и XRF инструмент) кои се поставени во Централната лабораторија за животна средина. Тим за сервисна поддршка од производителот на X-RayF инструментот извршија инсталација и ја потврдија исправноста на инструментот. При тоа беше извршена и кратка обука на вработените од Централната лабораторија за користење на X-RayF инструментот.

Дополнително, во Јануари 2023 планирано е отпочнување на мерна кампања – семплирање на РМ на 4 локации во Државата и елементарна анализа на фракциите на цврстите честички со користење на добиениот XRF инструмент. Исто така, во текот на Јануари 2023 година ќе се одржи и on-line работилница за користење на РМF рецепторен модел и користење на софтверски алатки за одредување на траектории на движење на цврсти честички при далекусежен пренос.

По завршување на мерната кампања и добиените концентрации треба да се направи моделирање на добиените резултати со користење на рецепторен модел со цел да се изработи поопсежна студија за идентификација и приоритизација на изворите на загадување во воздухот.

Со оглед на тоа што проектот завршува до крајот на оваа година, дел од активностите ќе бидат реализирани со постоечките ресурси со кои располагаме, но ќе се направи обид за добивање на експертска поддршка во склоп на потенцијална идна соработка со IAEA.

VII. ТAЕIХ експертски мисии

- ТAЕIХ експертска мисија за имплементација на NEC директивата во областа на транспорт за примена на COPERT V Моделот за подготовка на емисии за период 2005-2019 година и проекции за 2030 година од областа на транспортот. ТAЕIХ експертот работеше од дома а водено се одржуваа консултативни online состаноци со две лица.

VIII. Проектот „Поддршка на Македонија во пристапувањето кон ЕУ во областа на животната средина 2019-2021“

Проектот се спроведува во соработка со Шведската агенција за животна средина (SEPA), а е финансиран од Шведската Меѓународна Развојна Агенција (SIDA - Swedish International Development Cooperation Agency).

Времетраење на проектот 2019 - 2022 година.

Проектот се состои од 3 компоненти:

- Компонента 1: Заштита на природа
- Компонента 2: Квалитет на воздух
- Компонента 3: Скрининг процес за преговори.

Во рамките на компонентата за воздух во тек на 2022 година се реализираа две експертски мисии (јануари и септември) за инсталација и употреба на RAVEN софтверот за известување на податоците за квалитет на воздух. Се реализираше обука за употреба на Airviro системот за управување на податоци.

Официјално беше промовирана опремата за мониторинг на квалитет на воздух набавена во рамките на овој проект.

Се започна со дефинирање на активности за реализација на кампања за подигнување на јавната свест за справување со аерозагадувањето.

IX. Справување со загадувањето на воздухот во град Скопје

Во рамките на проектот финансиран од Шведската агенција за меѓународна развојна соработка и имплементиран од УНДП, во текот на 2022 година се реализирани следните активности:

- Изготвена студија за утврдување на изворите на загадување на воздухот за Скопје
- Подготовка на драфт План за квалитет на воздух за град Скопје
- Подготвен Извештај за преглед на законодавството и добрата практика во Европа во поглед на квалитетот на цврстите горива и придобивките од нивно регулирање
- Предлог нацрт правилник за квалитетот на цврстите горива
- Организација на студиска посета во Стокхолм, септември 2022 година.

X. Регионален проект за подобрување на квалитет на воздух во Западен Балкан

Проектот е финансиран од Шведска, а се спроведува од страна на Шведската агенција за животна средина, Шведскиот хидрометеоролошки институт и УНИЦЕФ. Во проектот се вклучени следните земји: Северна Македонија, Босна и Херцеговина, Србија, Црна Гора, Албанија и Косово.

Времетраење на проектот:

- почетна фаза: август 2022-февруари 2023 година
- фаза на имплементација: март 2023 - јули 2024 година.

Главен цел на проектот: подобро исполнување на барањата на ЕУ за квалитетот на воздухот во Поглавје 27, односно:

- Зголемен капацитет за обработка на податоците за емисиите
- Зголемен капацитет за насоки кон ЕЛС
- Зголемена јавна достапност на податоците за квалитет на воздух

- Воспоставен регионален дијалог за достапност, стекнување и користење на податоци за квалитет на воздух.

Во текот на оваа година се одржаа неколку иницијални состаноци со цел запознавање на проектниот тим со состојбата за квалитет на воздух и утврдување на потребите.

XI. SDG 6.5.1 Втора фаза – Подготовка на Интегриран план за управување на речни сливови (ИПУРС) и акционен план за Северна Македонија

Целта на проектот е да обезбеди поддршка за правична и ефикасна употреба на водните ресурси, што е од суштинско значење за социјалниот и економскиот развој, како и за одржливоста на животната средина.

- Учество во ажурирањето на прашалникот за степенот на имплементација на интегрирано управување со водните ресурси
- Учество на состаноци организирани од работната група за SDG 6.5.1 во кои се дефинираат активности и динамика за реализација на задачите за подготовка на ИПУРС и Акционен план.

ИДНИ ПРОЕКТИ

I. Проект „Поддршка за имплементација на директивите за квалитет на воздух и хоризонтална легислатива“, ИПА 2 програмата на Европската Унија.

Во рамките на проектот се планира: докомплетирање на законската легислатива за воздух, односно подготовка на нов закон за квалитет на амбиентен воздух и повеќе подзаконски акти, подготовка на планови за имплементација на директивите за квалитет на воздух, подготовка на национални плански документи за заштита на амбиентниот воздух и извештаи за стратедиска оценка за нивното влијание врз животната средина, подготовка и спроведување на план за мониторинг на тешки метали, VOCs и PAHs, и воспоставување на зони и агломерации за овие супстанции, подготовка на извештај за оценка на квалитет на воздух и извештај за оценка на влијанието на природните извори врз квалитетот на воздухот. Спроведена I и II фаза на евалуација на апликанти за спроведување на проектот.

II. Проект „ЕУ за чист воздух“ – ИПАЗ

Проектот со буџет од 10 милиони евра и е финансиран од ИПАЗ програмата. Проектот ќе го спроведува УНОПС.

Главната цел на проектот е да се подобри квалитетот на воздухот во големите градови во Северна Македонија. Во рамките на проектот се планирани следните активности:

- промена на системите за греење на јавните згради во четири општини (Скопје, Битола, Тетово и Велес)

- набавка на еколошки автобуси за поддршка на јавниот превоз во Скопје
- засадување на зелен појас во четирите општини и
- изработка на студија за проширување на парното греење во Скопје и поддршка за поставување на две или три станици за мониторинг на квалитетот на воздухот.

III. Проект за подобрување на квалитетот на воздухот, финансиран од Светска банка

Во рамките на проектот се планирани следните активности:

Техничка помош

- Зајакнување на системот/рамката за управување со квалитетот на воздухот преку зајакнување на капацитетите за имплементација на локални планови за квалитетот на воздухот и целокупно управување со квалитетот на воздухот на национално и општинско ниво, поддршка за изработка на студии за распределба на изворите, воспоставување на прогнозирање на загаденоста на воздухот во однос на PM2.5 нивоа, моделирање GAINS
- Промовирање на почисти решенија за греење и други технички мерки за намалување на загадувањето на воздухот преку мапирање на синџирот на снабдување со биомаса, регулирање на квалитетот на горивата за греење, развој/имплементација на директиви за еко-дизајн за системи за греење и поддршка на нови деловни модели за побрза имплементација на почисти решенија за греење.

Инвестиции

- Надградба на опрема за мониторинг на квалитет на воздух
- Зголемување на инвестициите за намалување на загадувањето на воздухот преку финансиски стимулации за преминување кон почисти опции за греење

Во текот на 2022 година се одржаа неколку консултативни состаноци со експерти од Светска банка за планирање и дефинирање на активностите кои ќе се спроведуваат во рамките на проектот.

IV. Регионален проект за квалитет на воздух, “Управување на квалитетот на воздухот за селектирани прагови во Западен Балкан” во рамките на Регионалната програма за техничка поддршка на Светска банка

Во проектот се вклучени Македонија, Косово и Босна и Херцеговина. Главни активности во проектот се:

- Поддршка на ЕЛС во примена на модели за утврдување на ефективност на мерките наведени во Плановите за квалитет на воздух и подготовка на акциски планови за спроведување на мерките во секторот Енергетика

- Анализа и подобрување на Програмите за субвенции на локално и централно ниво
- Подготовка на детална функционална анализа на МЖСПП и останатите релевантни институции за управување со квалитетот на воздухот согласно барањата наведени во директивите за воздух.

Обуки за зајакнување и капацитетите на централно и локално ниво во областа на управување на квалитетот на воздухот Во текот на 2022 година се одржаа неколку консултативни состаноци со експерти од Светска банка за планирање и дефинирање на активностите кои ќе се спроведуваат во рамките на проектот.

ДРЖАВЕН АВТОМАТСКИ МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КВАЛИТЕТ НА АМБИЕНТЕН ВОЗДУХ

Редовно одржување на ДАМСКАВ

- Редовно и континуирано одржување на 21 фиксни и мобилната мониторинг станици за квалитет на амбиентен воздух и семплери за PM10 и PM2.5.
- Во текот на 2022 година беа сервисирани инструментите за мерење на PM10/PM2.5 од Битола 2 и Гевгелија
- Во октомври 2022 се постави нова автоматска мониторинг станица во Охрид, набавена со средства од буџетот на МЖСПП.

Калибрациона лабораторија

- Калибрација на анализатори се вршеше со статички калибрационен систем и секундарен динамички калибрационен систем.

Административни документи

Изготвување на оперативна годишна програма за работа на ДАМСКАВ, Стандардни оперативни процедури за работа на ДАМСКАВ, Годишна листа на резервни делови потребни за работа на Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух и калибрациона лабораторија, Годишна листа на неопходни гасни смеси за калибрација за потребите на ДАМСКАВ и калибрационата лабораторија, Спецификација за годишно осигурување на системот, Годишен план за одржување и сервисирање на државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на воздух, ревизија на пасош за секоја мониторинг станица посебно.

Валидација на податоци

- Валидација, анализа и соодветна обработка на податоците од мониторинг станиците во базата на податоци од AIRVIRO системот
- Подготовка на информации за web порталот за воздух.

ТЕМАТСКИ ОБЛАСТИ И ОБВРСКИ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ

ВОЗДУХ

Обработка на податоци

- Прибирање обработка и анализа на податоци за квалитет на амбиентниот воздух добиени од Центрите за јавно здравје, од поединечни извори на емисија кои го следат квалитетот на воздухот
- Прибирање, обработка и анализа на податоци за емисии во воздухот, добиени од големите согорувачки извори, металуршките и индустриските инсталации, како и сите останати кои вршат самомониторинг на емисиите (инсталации кои поседуваат А или Б интегрирана еколошка дозвола)
- Прибирање и обработка на податоци за емисии во воздух од административни капацитети
- Обработка на податоците за квалитет и емисии во воздухот во форма за потребите на: Статистички извештаи и потребите на Државниот инспекторат за животна средина
- Анализа и обработка на податоци со цел споредба на горните граници – плафони на поедини загадувачки супстанции за емисиите во воздухот.

Моделирање

- Непречено се одвива преземање на три дневна прогноза за квалитет на воздух од регионалниот модел SILAM. Преземените податоци се визуелизираат на серверите на МЖСПП. Прогнозата е со резолуција од 10км и е јавно достапна на порталот за квалитет на воздух
- Тековно се добиваат метеоролошки податоци од метеоролошки набљудувања, како дел од соработката со Управата за хидрометеоролошки работи (УХМР).

Планови за квалитет на воздух

- Преглед и одобрување на плановите за подобрување на квалитетот на амбиенталниот воздух за Општините: Гостивар, Кавадарци, Кичево и Кочани
- Подготовка на барања за тендер за јавна набавка на Подготовка на план за подобрување на квалитетот на амбиенталниот воздух за Општините: Охрид, Струга, Прилеп, Штип, Велес и Гевгелија. Подготовка на писма за барање на податоци до општините и присуство на консултативни состаноци.

Конвенцијата за прекуграничен пренос на аерозагадувањето - CLRTAP

- Пресметка на емисии за период 1990-2021 согласно барања на протоколите
- Одговор на прашалник за бариери и решенија за ратификација на амандманите на Гетеборшки протокол

- Одговор на прашалник за статус имплементација на последните три протоколи на CLRTAP
- Подготовка на презентации и учество на настани за статусот на имплементација и планови за ратификација на Гетеборшки протокол.

Известување кон ЕЕА и UNECE - воздух

- Финализирање на инвентарот за загадувачки супстанции по сите сектори за 2020 година и рапортирање до ЕЕА и UNECE/CLRTAP
- Ажурирање на инвентарот за загадувачки супстанции за 1990-2021 година за негово испраќање во 2023 година
- Испраќање на Информативен извештај за инвентарот за 1990-2020
- Податоците за квалитет на воздух се испратени до ЕЕА (Европската агенција за животна средина) во септември 2022 година согласно одлуката 2011/850/EУ

Известување кон Енергетска Заедница преку ЕЕА

- Доставување извештај до Секретаријатот на Енергетската заедница преку ЕЕА, согласно Национален план за намалување на емисиите (НПНЕ), за вкупните годишни емисии на азотни оксиди (NOx), сулфур диоксид (SO2) и прашина од согорувачките инсталации опфатени со планот за 2021 година во согласност со обврските за известување.

Закони и подзаконски акти – воздух

- Учество на состаноци за подготовка на Правилник за квалитет на цврсти горива
 - Преглед и подготовка на забелешки за Правилник за квалитет на цврсти горива.
- Преглед и подготовка на забелешки за Закон за индустриски емисии.

ВОДА

Собирање и обработка на податоци на вода како медиум на животната средина и земјоделието во Република Северна Македонија

Собирање, обработка и презентирање на податоците од државната мониторинг мрежата за води и тоа за:

- квалитативната состојба на реките од РИМСИС во рамките на УХМР
- квалитативната состојба на Преспанско Езеро од истражувачките дејности на ХБЗ Охрид
- квантитативна состојба на подземни води и природни езера од хидролошката мониторинг мрежа на УХМР
- квалитативна и квантитативна состојба на подземните води од мониторинг мрежата на ЈП Водовод и Канализација Скопје
- статистички податоци за користење на водни ресурси

- квантитативна состојба на вештчките акумулации

Собирање и обработка на податоци за емисии во вода како медиум на животната средина и земјоделието во Република Северна Македонија

Собирање, обработка и презентирање на податоците од саомониторингот на идентификуваните А и Б интегрирани еколошки дозволи.

Известувања кон ЕЕА - вода

- Квалитет на води за потребите на WISE –SoE, Water Quality Reporting
- Кванитет на води за потребите на WISE –SoE, Water Quantity Reporting
- Емисии во води за потребите на WISE –SoE, Water emission Reporting.

ОТПАД, ЕФИКАСНО КОРИСТЕЊЕ НА РЕСУРСИТЕ, ПОЧВА И ЗЕМЈОДЕЛИЕ

Анализа и обработка на податоци

- Обработка и анализа на податоци и информации за: создаден индустриски опасен отпад, создаден и отстранет комунален и друг вид на неопасен отпад од општините, медицинскиот отпад, отпад од пакување, отпадни батерии и акумулатори, податоци за отпадна електрична и електронска опрема, како и отстранет, преработен и третиран опасен. Обработка и анализа на податоци за работа на депониите, односно отстранување на непосан и опасен отпад. Во делот за земјоделие обработени се податоци за површини со органско земјоделство, во делот шумарство обработени се податоци за шумски пожари.

Активности за обезбедување на синергија и стратешко управување со хемикалии и отпад

- Учество во активности за преглед на правната и институционалната рамка во интегрирано управување на хемикалии и отпад, а во насока на зајакнување на институционалните капацитети за синергија во управување со хемикалиите во сите фази од нивниот животен циклус. Следење на стратешки пристап во управување со хемикалиите во насока на воведување на Минамата конвенцијата за жива во тројна шема за синергија на Базелската, Ротердамската и Стокхолмската конвенција, како и исполнување на обврските кои произлегуваат од Националната програма за усвојување на правото на ЕУ.

Известување кон и учество во работата на Европската агенција за животна средина ЕЕА – отпад, материјални ресурси и зелена економија и Заедничкиот истражувачки центар (JRC)

- Учество во ажурирањето на профилот на Република Северна Македонија за управување со комунален отпад и спречување на создавање отпад за 2021-2022 година

- Информирање за почвата во Република Северна Македонија.
-

Известување кон ЕЕА - биодиверзитет

- Известување за националните заштитени подрачја во Република Северна Македонија - CDDA-база во 15 март 2019 година.

БУЧАВА

Обработка на податоци

Прибирање обработка и анализа на податоци за бучава во животната средина добиени од Центрите за јавно здравје во Скопје, Битола, Кичево и Куманово, кои вршат проценка на штетното влијание на комуналната бучава врз експонираното население на повеќе мерни места.

Во 2022 година, беа обработени и анализирани податоците добиени во рамки на катастарот на загадувачи од бучава од инсталациите кои имаат добиено А и Б интегрирана еколошка дозвола.

Известување кон ЕЕА - бучава

Ажурирање на пополнетите прашалници на ЕК за бучава во животната средина со нови податоци.

ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

- Обезбедување мрежни сервиси (LAN и WAN) за потребите на Министерството за животна средина и просторно планирање
- Network/end-user сервиси на сите локации на Министерството
- Обезбедување e-mail сервис и поддршка за сите вработени во МЖСПП
- Инсталиран нов Kaspersky Administration Centre на виртуелен сервер за обезбедување централизирана заштита од компјутерски вируси со антивирусен пакет Kaspersky Security
- Техничка поддршка за користење на веб апликациите за Електронска седница за подготовка и доставување на информации за Владините седници
- Администрирање и техничка поддршка во имплементацијата на новиот централизиран document management system (ДМС) хостиран во МИОА за потребите на сите државни институции
- Администрирање и техничка поддршка на системот за евидентирање на работното време (Jantar System)
- Администрирање на Web порталот на МЖСПП
- Дневно ажурирање на содржини на порталот
- Администрирање на портал за квалитет на воздухот: <https://air.moep.gov.mk>
- Администрирање на портал за управување со отпадот: <https://ewmis.moep.gov.mk>
- Администрирање на портал за мали хидроцентрали <https://shpp.moep.gov.mk>
- Администрирање на портал за регистар на загадувачи <https://prtr.moep.gov.mk>
- Администрирање на портал за електронско издавање на дозволи за отпад <https://wme.moep.gov.mk>
- Администрирање на портал за црвени листи за заштитени подрачја <https://redlist.moep.gov.mk>
- Администрирање на портал за следење, известување и верификација на климатски промени <https://mrv.moep.gov.mk>
- Администрирање на портал за подземни води <https://groundwater.moep.gov.mk>
- Администрирање на апликативно ниво на огнен ѕид (firewall) за заштита од мрежни напади и филтрирање на web содржини со дефинирање на кориснички групи
- Подготовка на документи за барања за дигитални сертификати и инсталација на дигиталните сертификати

- Техничка подготовка на Годишен извештај од обработени податоци за квалитетот на животната средина во 2020 г.
- Активности на ИТ одделението како дел од работната група за open data проектот на МИОА, по предлог на Министерот за животна средина и просторно планирање
- Активности на ИТ одделението како дел од работната група за дигитализација на процеси на МИОА
- Активности на ИТ одделението во проектот за развој на мониторинг на животната средина и информативен систем за животна средина
- Техничка поддршка за спроведување на договор за набавка на нови персонални компјутери и мултифункционални уреди и нивно конфигурирање, инсталација на софтверски апликации, поврзување во мрежа
- Техничка поддршка за спроведување на договор за набавка на нови сервери, уред за чување на податоци, УПС и миграција на податоците од старата на нова серверска опрема
- Учество во активности на работната група за информациска сигурност на ИПА.

ВОСПОСТАВУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА ИНТЕГРИРАН КАТАСТАР ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

- Испратени прашалници до индустриски субјекти кои имаат А и Б-интегрирана еколошка дозвола и до оние кои имаат аплицирано за истите. После што следеше собирање и обработка на тие податоци со цел ажурирање на податоците од Катастарот
- Обработка и достава на постоечките податоците за потребите на различни чинители, вклучувајќи го тука и обработка на податоци за потребите на известување до Европската Агенција за животна средина и др.

Протокол за регистри за испуштање и пренесување на загадувачки материи - ПРТР

- Континуирано ажурирање на националниот РИПЗ со нови податоци од индустриските субјекти кои имаат оврска за известување по РИПЗ како и ажурирање на РИПЗ порталот со актуелните случувања. Редовно учество на состаноците и активности организирани од страна на Секретаријатот на РИПЗ во УНЕЦЕ.

Катастри на загадувачи на воздух

- Изработка на катастар на загадувачи на воздух за подрачјето на Општините: Штип, Кавадарци, Кичево, Прилеп, Гевгелија и Кочани
- Подготовка на барања и реализација на тендер за јавна набавка за изработка на катастар на загадувачи на воздух за подрачјето на Општините: Велес, Тетово,

Гостивар и Струга. Одржани почетни координативни состаноци за утврдување на активности и временска рамка за реализација на предвидените задачи.

ИЗВЕШТАИ ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

ИЗВЕШТАИ И ИНФОРМИРАЊЕ

- Секојдневно подготвување на информација за квалитет на воздух согласно податоците добиени од ДАМСКАВ, која се доставува до Градскиот центар за известување и тревожење и до Собрание на Град Скопје, подготовка на месечни извештаи од добиените податоци од ДАМСКАВ
- Подготовка на неделен извештај за квалитет на воздух
- Подготовка на годишен извештај од обработени податоци за воздух, вода, отпад, бучава, климатски промени и биолошка разновидност, со изработени карти со геоориентирани податоци, за квалитет на животната средина.

ИЗВЕШТАЈ ЗА СОСТОЈБАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА - СО ИНДИКАТОРСКИ ПРИСТАП

- Ажурирање и дополнување на Индикаторите за животна средина на Република Македонија и публикување на веб страната на министерството на следниот линк: https://www.moepp.gov.mk/?page_id=746.

ИНФОРМАТИВЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ИНВЕНТАР НА ЗАГАДУВАЧКИ СУПСТАНЦИ ВО ВОЗДУХОТ ЗА ПЕРИОД 1990-2020

- Подготвен информативен извештај за националниот инвентар за емисии во воздух кон конвенцијата CLRTAP, кој го опфаќа периодот 1990-2020 година.

БРОШУРИ И ТЕМАТСКИ КАРТИ

- Подготовка на тематски карти за поединечните извештаи.

GLOBE ПРОГРАМА

- Континуирана комуникација со училиштата вклучени во Програмата
- Пополнување на годишен прашалник на барање на GLOBE интернационал
- Учество на состаноци на Национални координатори на GLOBE Програмата – online
- Учество на годишниот состанок за национални координатори (Хрватска 17.10.-22.10.2022)
- Организирање на годишна три дневна обука (15.-17.08.2022) за GLOBE протоколите за професори во организација на Министерството за животна средина и просторно планирање
- По пат на јавна набавка, преку Министерството за животна средина и просторно планирање, беше набавена опрема, хемикалии и инструменти за 27 училишта потребни за спроведување на GLOBE протоколите.

ОСТАНАТИ АКТИВНОСТИ

ИНФОРМАЦИИ ЗА ВЛАДА

- Информација за состојбата со квалитет на амбиентниот воздух на месечно ниво
- Информација за работата на Државниот автоматски миниторинг систем за квалитет на воздух
- Информација за статус на реализација на проектот „Развивање на мониторинг и информативен систем за животна средина“ за периодот од ноември 2021 до ноември 2022 година
- Информација за рестанок и за давање на трајно користење на движни ствари - хемикалии и инструменти за вклучените училишта во програмата GLOBE.

НПАА

- Ревизија на НПАА во областа на квалитет на воздух и хоризонтала.

EU/PROGRESS MONITORING 2021

- Коментари на извештајот за спроведениот прогрес мониторинг за Директивите за воздух 32008L050, 32016L2284 и 32004L0107.

ПОТКОМИТЕТ ЗА ТРАНСПОРТ, ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЕНЕРГЕТИКА И РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ

- Подготовка на материјал за спроведени активности во областа животна средина за претходната година
- Подготовка на материјал за спроведени активности во областа квалитетот на воздухот за претходната година, учество на состаноци и финализирање на заедничките заклучоци.

ОТВОРЕНО ВЛАДИНО ПАРТНЕРСТВО

- Подготовка на заложба „Пристап до информации за нивото на аерозагадување“ во соработка со Македонското здружение на млади правници
- Учество на координативни состаноци
- Подготовка на извештај за реализација на активностите од заложбата и ажурирање на ОВП порталот квартално.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА НАПРЕДОК НА ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА

- Континуирано ажурирање на извештајот за придонес на Република Северна Македонија кон годишен извештај за напредок на Европска Комисија.

ТЕХНИЧКИ КОМИТЕТИ - ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈА (ТК 17 и ТК 3)

Воведување на европските стандарди и ИСО методите, со метод на индосирање (превод и технички корекции на насловите на стандардите) при што се додава ознаката МК наместо ЕН. Техничките комитети ги преведуваат и усогласуваат насловите на стандардите, подготвуваат програма на работа и листа на приоритизација на усвојување на стандарди за соодветните области.

КОНВЕНЦИЈА ЗА КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ UNFCCC

- Учество на обуки и состаноци и размена на податоци за подготовка на инвентари.

УЧЕСТВО ВО ЕВАЛУАЦИЈА НА ПРОЕКТИ

- Учество во евалуација на скратен список за Договорот за услуги: „Техничка ревизија на постојните системи за собирање и третман на отпадни води во Северна Македонија и подготовка на потребната документација за снабдување со опрема за вода за општините Радовиш, Кичево, Струмица, Прилеп, Берово, Куманово, Битола и Тетово“
- Учество во евалуација на два проекти од Инструментот за претпристапна помош од програмата на ЕУ, за пласман на компаниите на тендер за избор на компанија за пишување на плански и стратешки документи во Р. Северна Македонија во областа на отпадот
- Учество во евалуација на скратен список за Договорот за услуги: „Развој на стратешки карти за бучава и Акциони планови со Програми на мерки“ од Инструментот за претпристапна помош од програмата на ЕУ.

УЧЕСТВО ВО СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОСТАПКИ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ ВО МИНИСТРЕТВО

- Учество во евалуација на тендерски постапки за јавни набавки за потребите на Министерството за животна средина и просторно планирање.

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА СО ЕВРОПСКА АГЕНЦИЈА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ДРУГИ МЕЃУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

ЕВРОПСКА АГЕНЦИЈА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА - ЕЕА

ЕЕА има за цел да биде препознаена како водечката институција во светот која ќе овозможува навремени, релевантни и достапни информации, знаење и проценки за животната средина во Европа. На овој начин, институциите на Европската заедница, носителите на одлуки, но и пошироката јавност, имаат можност да идентификуваат, подготват и имплементираат ефективни политики и мерки за заштита на животната средина и преку мониторинг, евалуација и соодветни проценки за следење на резултатите.

Соработката на МИЦЖС со ЕЕА, се одвива континуирано во рамки на EIONET мрежата на експерти и согласно стратешките документи на ЕЕА, а во моментот насочени кон имплементација на Европските акциони програми за животна средина, актуелниот Зелен Договор (Green Deal) и последователната Зелената агенда за Западен Балкан (Green Agenda for West Balkan), Стратегијата за одржлив развој на ЕУ, како и Заедничкиот информативен систем за животна средина во Европа. Националните тематски експерти од Република Северна Македонија, координирани од МИЦЖС, учествуваат во редовните EIONET состаноци и обуки, со што се овозможува континуирано зајакнување на националните капацитети за исполнување на обврските за известување кои ги има Република Северна Македонија кон ЕЕА, Европската Комисија и други релевантни институции.

Успешната соработката и размената на искуства со земјите од Западен Балкан се одвиват билатерално и во рамки на ИПА проектот за учество на земјите од Западен Балкан во редовните активности на ЕЕА. Покрај активностите за јакнење на националните капацитети, на овој начин се овозможува и унапредување на соработката помеѓу земјите аспиранти за членство во ЕУ, размена на искуствата во однос на националните мониторинг системи, потребите за изготвување на извештаи за состојбата на животната средина и други тематски активности поврзани со законодавството на ЕУ.

Учеството на Република Северна Македонија во мисиите за јакнење на капацитетите на земјите од истокот за изработка на индикатори за животната средина, продолжи и во 2021 година, но во согласност со новите протоколи за работа на ЕЕА, односно одржувањето на виртуелни состаноци и таканаречени вебинари – веб конференции помеѓу учесниците.

МЖСПП продолжи со редовно вршење на собирање, обработување и известување на податоци и информации добиени преку мониторинг - мрежата за медиумите во животната средина и областите - воздух, води, бучава, почва и отпад. Редовно се

известува за состојбата со животната средина до Европската агенција за животна средина (ЕЕА).

Земјите соработнички со ЕЕА, во 2020 година започнаа со потпишување на таканаречени меморандуми за разбирање, со цел дополнително унапредување на соработката и укажување на стратешките аспекти на усогласувањето со работата и програмите на Агенцијата, како и вклучувањето на земјите соработнички во стратешките документи на ЕЕА. Република Северна Македонија го потпиша овој билатерален меморандум и очекува понатамошни успеси во соработката со ЕЕА.

Исто така, мора да се напомене и дека Република Северна Македонија, од 2018 година постигнува највисок успех од 100% при доставувањето на податоци и информации до ЕЕА, во таканаречениот основен проток на податоци (Core Data Flows) а овие резултати се достапни за јавноста на официјалната страна на ЕЕА. Овој континуиран успех се заснова на посветеноста на вработените во МИЦЖС и ефикасноста при соработката со ЕЕА. Овие резултати за изминатите години се јавно достапни на следниот линк: <https://www.eea.europa.eu/publications/eionet-core-data-flows-2021>.

АКТИВНОСТИ ВО РАБОТНИТЕ ГРУПИ НА UNECE

Соработката со UNECE произлегува од членството кон следните конвенции: Конвенција за прекуграничен пренос на аерозагадување, Конвенција за борба против опустинување, Архуска конвенција, Протоколот за Регистри на испуштање и пренос на загадувачи кон Архуската Конвенција и обврските за нивно спроведување кои се во надлежност на МИЦЖС.

МИЦЖС има напредок во доставување на податоци за преглед на состојбата во земјата и податоци за индикатори на барање на UNECE за сите медиуми и области на животната средина. Исто така, активно сме вклучени во потесното работно тело за воспоставување и спроведување на заеднички информациски систем за животна средина во Пан-европскиот регион. Во Заедничкиот информативен систем за животна средина, за поддршка на редовниот процес на проценка на животната средина во земјите.

СОРАБОТКА СО ДЕЛЕГАЦИЈА НА ЕУ

Соработка со делегација на ЕУ е континуирана и произлегува од тековните и планираните проекти финансирани од ЕУ и мисиите во рамките на TAEIX програмата.

СОРАБОТКА СО ЛОКАЛНА ВЛАСТ

Соработката со ЕЛС произлегува во одговор на барања на податоци за емисии и квалитет на воздух потребни за дефинирање на мерки за заштита на воздухот. Воедно стручните лица од МИЦЖС даваат поддршка во подготовка на локалните

плански документи и учество на јавни трибини организирани во општините со цел подигање на јавната свест за загадувањето на воздухот. Исто така се дава помош во насока на идентификација на извори на загадување на воздух и утврдување на количината на испуштените загадувачки супстанции преку изработка на Катастар на загадувачи на воздух.

ОДГОВАРАЊЕ НА БАРАЊА ВРЗ ОСНОВА НА АРХУСКА КОНВЕНЦИЈА

Анализа и подготовка на извештаи за да се одговори на барањата на јавноста.

Помошник раководител на сектор
Катерина Николовска

К. Николовска

